

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Ennakkoinnin perjantaikahvit

Näkökulmia pito-, veto- ja lumovoimateemoihin

Väestö 2040 raportin sisältö

1. Johdanto
2. Väestönkehitys ja seudun väestörakenteen nykytila
3. Muuttuva toimintaympäristö
4. Kerätty asukasymmärrys
5. Mahdollisia väestö-, alue- ja yhdyskuntarakenteita tulevaisuudessa
6. Synteesi tulevaisuuden asukkaista ja hyvinvoinnista
7. Evästyksiä kaupunkiseudulle
8. Lähteet ja ohjeet lisätiedon äärelle

Hankkeen yhteistyökumppani:

ara Asumisen rahoitus-
ja kehittämiskeskus

Väestö 2040 –raportti sisältää 24 suositusta

- Strategisen tason suositukset
- Rakenteeseen kohdistuvat suositukset
- Yksilöihin kohdistuvat suositukset

Nostoja suosituksista

2. Panostetaan pito- ja vetovoiman parantamiseen nuorten aikuisten, lapsiperheiden ja työpaikkojen osalta, elinvoimaisen väestönkehityksen turvaamiseksi. Taustalla on 18-23 – vuotiaiden absoluuttisen määrän pieneneminen perusuraennusteissa. Tällöin muuttoalttiissa iässä olevien nuorten aikuisten veto- ja pitovoima sekä heidän jääminen asukkaiksi ja perheen perustajiksi seudulle tulee entistä tärkeämmäksi. Seudun väestönkasvu riippuu tästä ikä-luokasta. Vetovoimatekijöitä on tunnistettu tarkemmin asukkaiden tulevaisuuskyselyssä.

5. Panostetaan asukastyytyväisyyteen ja asumisen laatuun erityisesti kerrostaloasumisessa. Taustalla on asukastyytyväisyyden trendin lasku kerrostaloissa. Väestönkehityksen jatkuessa nykyisen kaltaisena asuntotuotantotarve painottuu kerrostalotuotantoon. Tärkeitä laatu- ja hyvinvointitekijöitä ovat myös kerrostalojen ilmastokestävyys ja asuntojen kuumenemisen ehkäisy.

7. Panostetaan kuntien yhteiseen seutumarkkinointiin asukkaiden houkuttelussa. Uusien koti- tai ulkomaisten muuttajien näkökulmasta seudun kunnat voivat näyttäytyä yhä enemmän yhtenä potentiaalisena asuinalueena.

12. Panostetaan asumisen laatu- ja viihtyvyystekijöihin sekä asumista tukeviin palveluihin, erityisesti keskustoissa. Taustalla on väestönkasvun yhä vahvempi painottuminen keskustoihin esimerkiksi väestön ikääntymisen ja maahanmuuton takia. On syytä huomioida myös asukkaiden ja kuluttajien yleinen kasvanut kiinnostus käyttäjälähtöiseen muotoiluun ja suunnitteluun. Kaupunkiseudun maankäytön ja liikennejärjestelmän tavoitteiden kannalta on lisäksi keskeistä, että keskustat houkuttelevat monipuolisesti väestöä asukkaiksi, myös kasvavasta 45-64 – vuotiaiden ikäluokasta.

Nostoja suosituksista

14. Panostetaan kevyen liikenteen ja liikenneturvallisuuden kehittämiseen. Väestönkasvu tiiviissä kaupunkirakenteessa lisää liikennesuoritteita pinta-alaa kohden, ja kehityksessä on tärkeää huolehtia kevyen liikenteen turvallisuudesta. Myös ilmastonmuutos ja talvisen liukkauden torjunta liittyvät turvallisen liikkumisen edistämiseen.

17. Huomioidaan monimuotoistuva väestöpohja, yksilöllistyvät elämäntavat ja teknologinen kehitys kaupunkitilan suunnittelussa ja kaupunkitilan käytössä, kuten kaupunkikulttuurissa.

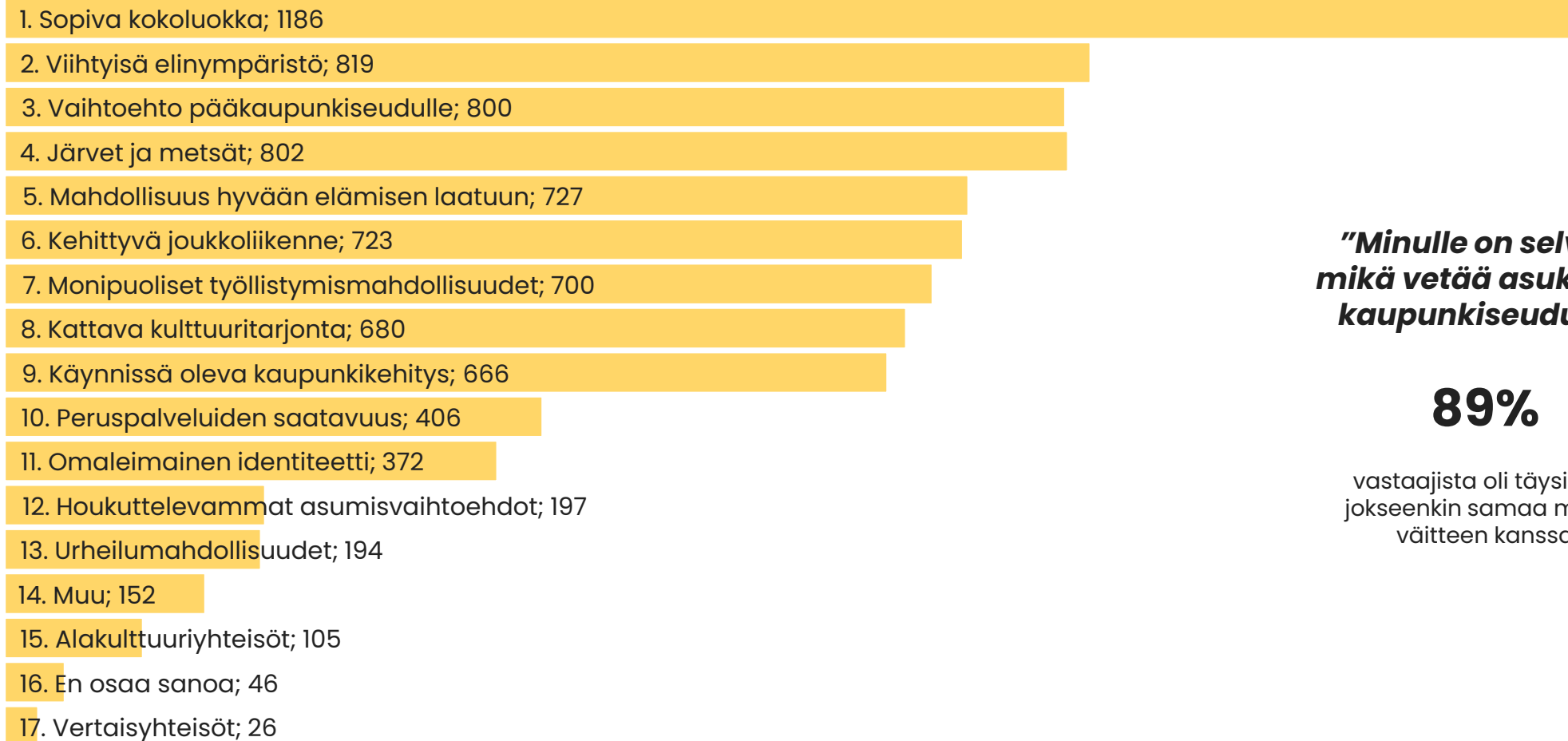
18. Tuetaan etä- ja hybridityöskentelyä seudulla ja Suomessa. Etätyöskentelyn yleistyminen korona-pandemian aikana voidaan olettaa tuoneen Tampereen kaupunkiseudulle muuttajia pääkaupunkiseudulta – pandemian aikana muuttotase suhteessa pääkaupunkiseutuun kääntyi positiiviseksi. Etätyötä tukemalla voidaan myös vähentää liikenteen päästöjä ja muita liikenteestä syntyviä haittoja. Etätyö voi myös houkutella muuttamaan Suomeen.

23. Huomioidaan proaktiivisesti ikääntymisen vaikutukset asunto- ja yhdyskuntasuunnitteluun sekä kohtuuhintaisen asumisen tarpeen kasvuun.

24. Pidetään asukkaat mukana seutusunnittelussa. Seudun asukkaat edustavat maailman onnellisimman kansan tulevaisuususkoisimman maakunnan ja vetovoimaisimman seudun ydintä.

Mitkä ovat seudun vetovoimatekijöitä?

Lähde: Väestö 2040 –tulevaisuuskysely (N=1924)

***”Minulle on selvää,
mikä vetää asukkaita
kaupunkiseudulle”***

89%

vastaajista oli täysin tai
jokseenkin samaa mieltä
väitteen kanssa

PITOVOIMA?
VETOVOIMA?
LUMOVOIMA?

Pitovoima ("retention") ja sen keskeiset tekijät

- Pitovoima keskittyy säilyttämiseen ja on kykyä pitää nykyiset asukkaat, yritykset ja muut toimijat tyytyväisinä, niin että he eivät halua muuttaa pois tai lopettaa toimintaansa kaupungissa.
 - ❖ **koulutus- ja terveystalvelut**
 - ❖ **turvallinen ympäristö**
 - ❖ **kohtuuhintainen asuminen**
 - ❖ **elämänlaatu**

Pitovoimaan liittyviä keskeisiä ilmiöitä ja huomioita

- Seudun asukastytyväisyys NPS=39 on varsin hyvä tulos. NPS luku on kuitenkin laskussa. Asukastytyväisyys heikointa kerrostaloissa
- Muuttotase Helsinkiin ja Turkuun on vaihdellut +- merkkisenä
- Huoli katu- ja liikenneturvallisuudesta kuuluu asukasvuorovaikutuksessa
- Liikennemäärät ja liikennemelu kasvussa seudulla
- Autottomat kotitaloudet eivät ole vain Tampereen ilmiö – joukkoliikenteen kehittämiseen kohdistuu odotuksia eri puolilla seutua
- Asuinalueiden eriytymisen ja eriarvoistumisen uhka
- Keskustat murroksessa ikäntymisen ja maahanmuuton keskellä
- Maastamuutto Suomesta kasvussa
- Eri sukupolviin vetoavat erilaiset tekijät
- Osallistuvan budjetoinnin kokeilut aktivoivat aktiivisia asukkaita
- Akateemisilla vaikeuksia työllistyä seudulla.

Mitä jos...

- Seutu olisi tunnettu siitä, miten asukkaat ovat mukana suunnittelu- ja kehittämistyössä (vrt. Aarhus)?
- Kaiken suunnittelun läpäisisi tavoite yhteisen kulttuurin ja keskinäisen luottamuksen vahvistamisesta?

Poismuuttajakyselyn (2021) tuloksia (N=1774)

*“Lisää akateemisia työ-
paikkoja, niin asukas-
ryntäys on taattu.”*

Kuva: Belinda Fewings / Unsplash

- Seudun laatutekijät, parhaimmat arviot
 1. Ostosmahdollisuudet ja ravintolapalvelut
 2. Maine
 3. Liikunta- ja urheilumahdollisuudet
 4. Opiskelumahdollisuudet

- Seudun laatutekijät, heikoimmat arviot
 1. Työllistymismahdollisuudet
 2. Asumisen väljyys
 3. Asunto- ja tonttitarjonta
 4. Ympäristön terveellisyys (melu, ilmanlaatu)

- 36 % poismuuttaneista kotoisin seudulta
- 53 % poismuuttaneista korkeasti koulutettuja

- Poismuuton syynä työ:
 - 37 % kaikki vastaajat
 - 53 % korkeasti koulutetut

- 62 % erittäin tai jokseenkin halukas palaamaan seudulle – suurin halukkuus nuoremmissa sukupolvissa.

Kuva: Dhayo Eddine Bentaleb/ Unsplash

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Vetovoima ("attraction") ja sen keskeiset tekijät

- Vetovoima korostaa houkuttelemista: uusia asukkaita, yrityksiä, investointeja ja vierailijoita.

- ❖ **työmahdollisuudet**
- ❖ **saavutettavuus**
- ❖ **palvelut**
- ❖ **kansainvälisyys**
- ❖ **monimuotoisuus**
- ❖ **kulttuuritarjonta**
- ❖ **elinympäristön viihtyisyys**

Vetovoimaan liittyviä keskeisiä ilmiöitä ja huomioita

- Syntyvyys laskee Euroopassa ja vahvistaa kilpailua työvoimasta
- Nuoret ikäluokat pienenevät ja siten muuttajia on vähemmän
- Pari- ja rivitalojen kysyntä kasvussa kansallisissa asukasbarometreissä
- Asukaskyselyssä seudun keskeisiksi vetovoimatekijöiksi nousivat **sopiva kokoluokka, viihtyisä elinympäristö ja vaihtoehto pääkaupunki-seudulle**. Mutta, eri tekijät myös vetoavat eri sukupolviin ja sukupuoliin.
- Kohtuuhintainen asuminen: stigma vai ylpeydenaihe (vrt. Wien)?
- Jakamistalous ja joustavat sekä yhteisölliset asumisratkaisut
- Autoriippumaton elämäntapa kiinnostaa eri sukupolvia
- Monimuotoinen elinkeinorakenne resilienssin ja vetovoiman vahvistajana
- Etä- ja hybridityön tukeminen voi tukea kehyskuntien ja reuna-alueiden sekä Suomen kehitystä.

Mitä jos...

- Seudun kunnat markkinoisivat seutua yhdessä?
- Tyhjentyvä pientalokanta kääntää syrjäseudun kurssin?
- Tunnin juna Turkuun toteutuu?
- Länsirannikosta tulee Euroopan johtava vihreän siirtymän keskus?

Lumovoima ("charm") ja sen keskeiset tekijät

- Lumovoima keskittyy kaupungin ainutlaatuisuuteen ja siihen, millaisen mielikuvan se herättää ulospäin: kyky herättää ihailua ja positiivisia tunteita, tehdä vaikutus vierailijoihin ja saada aikaan tunnetta erityisyydestä.

- ❖ **visuaalinen ja kulttuurinen vetovoima: arkkitehtuuri, historia, luonnonmaisemat**
- ❖ **tapahtuma- ja kulttuuritarjonta**
- ❖ **ainutlaatuisuus ja tarinat**
- ❖ **matkailumarkkinointi ja mielikuvamainonta**

Lumovoimaan liittyviä keskeisiä ilmiöitä ja huomioita

- Laatu- ja muotoilutietoisuus vahvistuu kuluttajasegmenteissä
- Eri tekijät vetoavat eri sukupolviin ja sukupuoliin
- Sinivihreää urbaania ympäristöä luodaan muuallakin Euroopassa
- Pandemia vahvasti kysyntää valtioiden ja alueiden digitaaliselle näkyvyydelle (digital presence)
- Bornholm esimerkki "eurooppalaisesta Floridasta" ja varakkaiden ikääntyneiden hyvinvointimatkailusta
- Vilvoittelumatkailu on vahvistuva ilmiö ja markkinointisuuntaus
- Osallistuva budjetointi keinona luoda asukkaiden kaupunkia
- Suomen maabrändi näyttää heikentyvän
- Viheliäisten ongelmien ratkaiseminen luo tarinoita, jotka resonoi hyvinvoinnin ja turvallisuudentunteen kanssa (vs. Keski-Euroopassa sään ääri-ilmiöistä kärsivät vakuutuskelvottomat alueet).

Mitä jos...

- Seudun kunnat saavuttavat Hinku 2030 –tavoitteen?
- Seutu on Euroopan vehrein metropoli 2040?
- Ekologinen kriisi luo uuden symbioosin kaupungin ja maaseudun välille?

PITOVOIMA
VETOVOIMA
LUMOVOIMA

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Eurooppalaisten kaupunkien vetovoimasta ja kilpailukyvystä

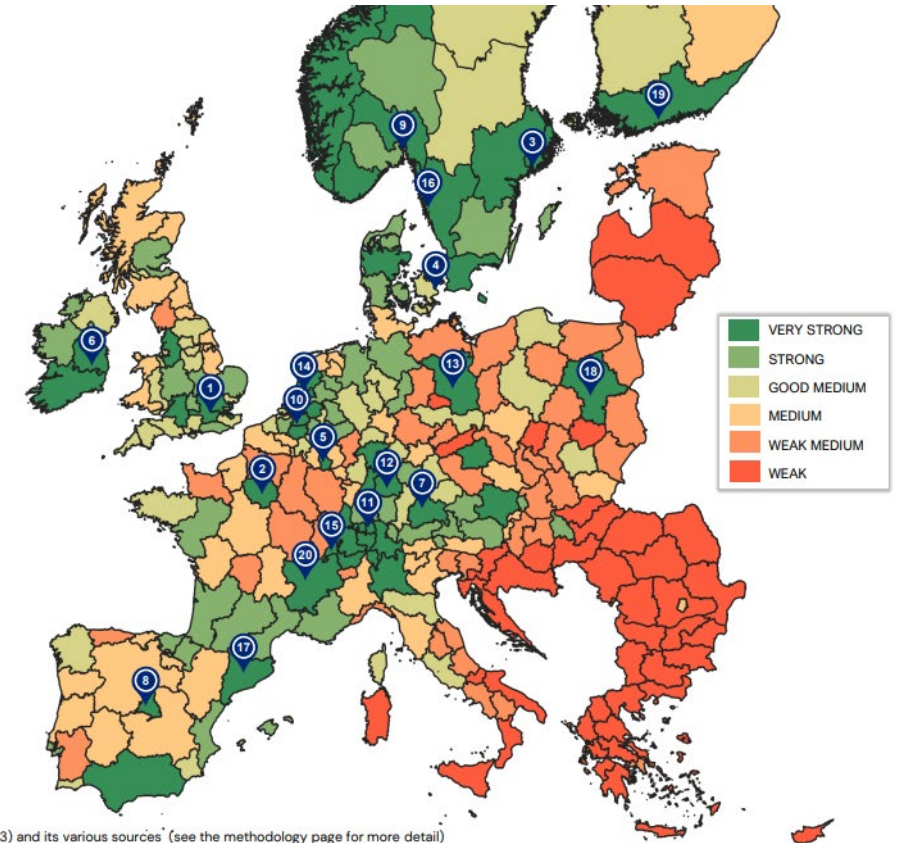

European Cities Growth Index 2023 (LaSalle)

- Lontoon ja Pariisin odotetaan tuottavan yhtä paljon absoluuttista kasvua kuin seuraavat yhdeksän kaupunkia yhteensä – joskin niiden kasvu on selvästi hidastunut pandemian aikana.
- Tukholma ja Kööpenhamina viiden parhaan joukossa pitkän aikavälin suotuisan väestöennusteen ja maailman johtavien vihreiden vientiteollisuuksien kasvun ansiosta.
- Useimpien saksalaisten kaupunkien sijoitus laskee ikääntyvän väestön vaikutuksesta. Poikkeuksina München ja Stuttgart, sekä Berliini tasaisena parantajana.
- Italialaisten kaupunkien heikkoihin sijoituksiin vaikuttaa eniten mittari, joka huomioi äärimmäisten hellepäivien muutoksen seuraavien 50 vuoden aikana.
- Lontoon ja Iso-Britannian muiden kaupunkien välillä on suuri polarisaatio, lukuun ottamatta Bristolia ja sen kehittyvää talousprofiilia.

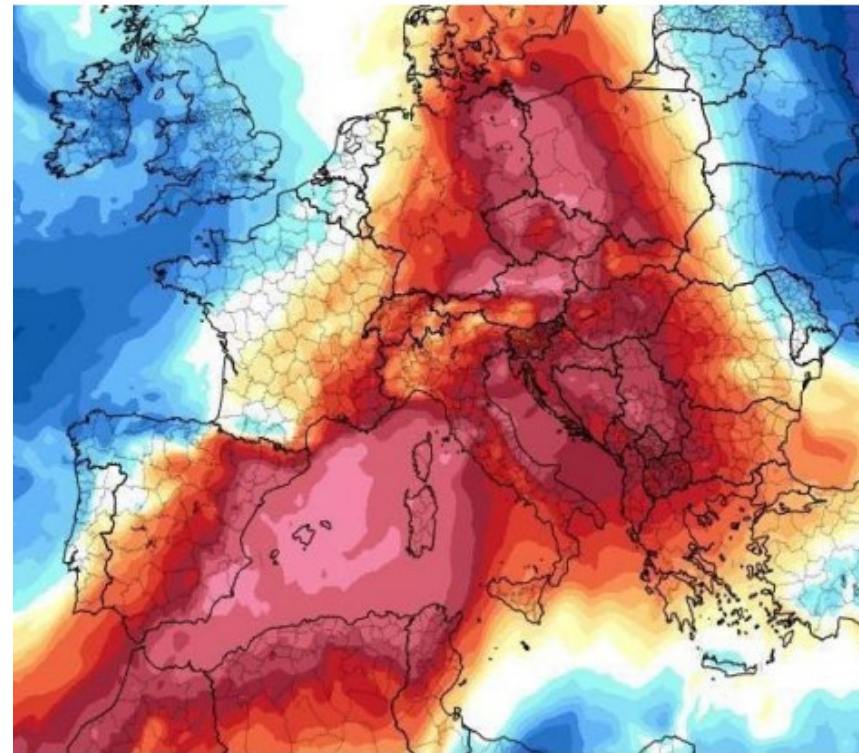
ECGI 2023 Top 20 Cities
London
Paris
Stockholm
Copenhagen
Luxembourg
Dublin
Munich
Madrid
Oslo
Brussels
Zurich
Stuttgart
Berlin
Amsterdam
Geneva
Gothenburg
Barcelona
Warsaw
Helsinki
Lyon

Source: LaSalle (08/23), European Cities Growth Index (ECGI 2023) and its various sources* (see the methodology page for more detail)

Heikkenevät sääolosuhteet vaikuttavat negatiivisesti kaupunkien sijoitukseen indeksissä

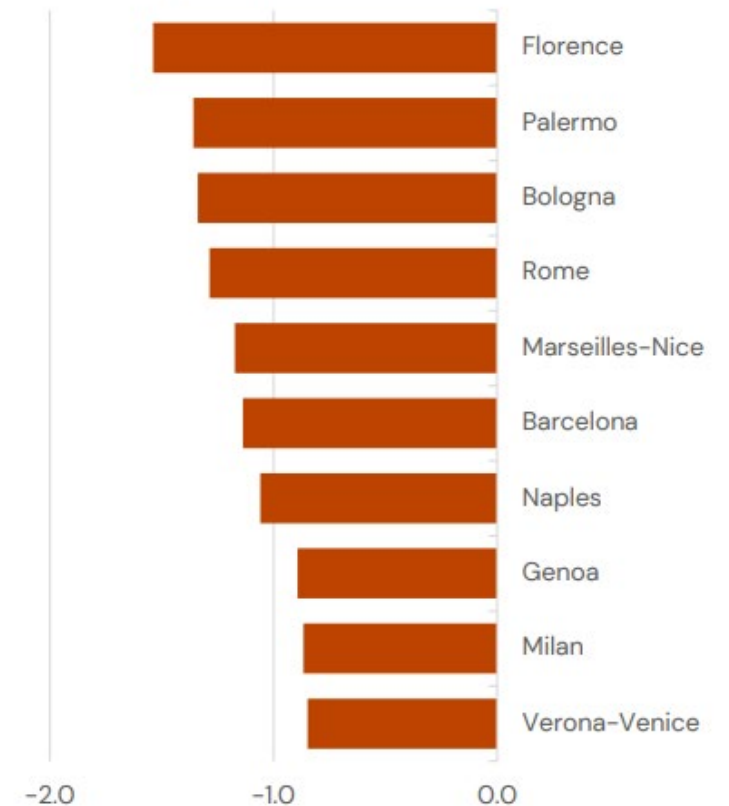
Etelä-Eurooppa, erityisesti Italian kaupungit, kohtaavat enemmän helleaaltoja.

The map display only for demonstrative purposes

Cities with the highest increase in number of heat days over next 50 years

[Negative impact on ECGI score, Z-score calculated]

Helsingin seudun kansainvälinen kilpailukyky – selvitys osana MAL 2023 suunnitelmaa (MDI & WSP)

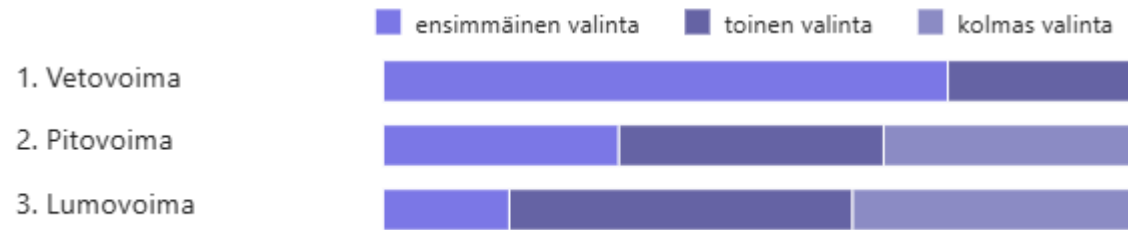
- Helsinki, Tukholma, Göteborg, Oslo, Kööpenhamina-Malmö, Tallinna, Riika
- 48 indikaattoria eri teemoissa. Helsingin vahvuuksia ja heikkouksia: **vetovoima**, **tuottavuus ja innovaatio**, **elämänlaatu**, **ympäristön vaaliminen**.

Selvityksen suosituksia MAL-työhön:

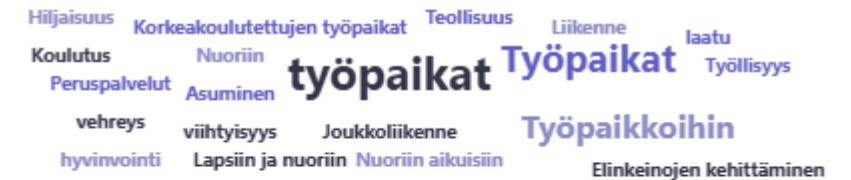
1. Suunnittelussa pyrittävä toiminnoiltaan sekoittuneeseen kaupunkirakenteeseen
2. Lisää suojeltuja alueita, hiilinieluja ja virkistysalueita
3. Kasvua vihreästä siirtymästä
4. Asuntojen omistuspohjan ja monipuolisten asuntotyyppien sekoittaminen uusilla asuinalueilla
5. Erilaisten asuntojen saatavuus ja asuntojen yhteydessä olevien sisä- ja ulkotilojen joustava jakaminen
6. Asuinpaikkojen saavutettavuus joukkoliikenteellä
7. Suunnitteluratkaisut vahvistamaan yhteistä kulttuuria ja keskinäistä luottamusta
8. Innovaatio- ja kokeiluympäristöt (PPPPP).

Tulokset Polls -kysymyksistä

Miten hyvin eri tekijät ovat meillä hallussa? Aseta vahvin tekijämme ensimmäiseksi.

Mihin pito-, veto- ja lumovoiman kehittämisessä pitää panostaa, jotta seutu voi varmistaa elinvoimaisen väestörakenteen tulevaisuudessa?

97 vastausta

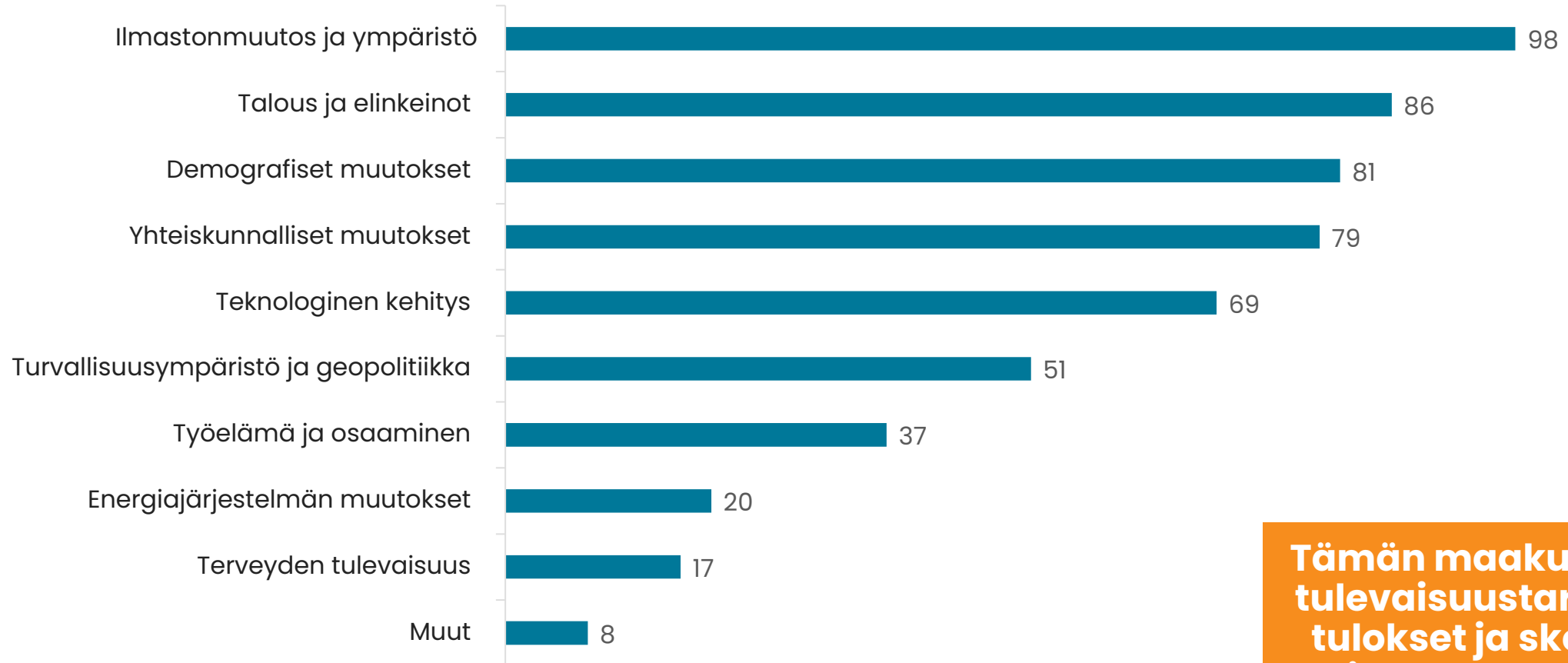
Lisää tulevaisuustietoa saatavilla

www.tampereenseutu.fi/ennakointi
www.tampereenseutu.fi/vaesto2040

Tärkeimmät toimintaympäristön muutosilmiöt

Lähde: Pirkanmaan tulevaisuustarkastelu 2024

**Tämän maakunnallisen
tulevaisuustarkastelun
tulokset ja skenaariot
aiheena ennakointi-
kahveilla pe 21.2.**